

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 57/2018-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. februára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10 CoP 69/2016 z 29. decembra 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 93/2017 z 30. augusta 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. decembra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10 CoP 69/2016 z 29. decembra 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 93/2017 z 30. augusta 2017 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu“).

2. Zo sťažnosti vyplýva:

«Rozsudkom zo dňa 29.12.2016, č. kon. 10CoP/69/2016-149 Krajský súd... rozhodol na základe odvolania sťažovateľa (otca) proti rozsudku Okresného súdu Martin č. kon. 20P/269/2014-100 zo dňa 29.04.2016, ktorým súd prvej inštancie rozhodol o návrhu matky na úpravu styku sťažovateľa... s maloletým dieťaťom, tým spôsobom, že: „Otec je oprávnený stretávať sa s maloletými [REDAKOVANÉ]... každý párny týždeň v kalendárnom roku od piatku od 16,00 hod. do nedele do 19,00 hod. a to len počas príslušného školského roka, každú stredu v kalendárnom roku od 14,30 hod. do štvrtku do 8,00 hod. a to len počas príslušného školského roka,

cez Veľkú noc každý kalendárny rok Veľkonočný pondelok od 9,00 hod. do 17,00 hod. a párny kalendárny rok od štvrtku predchádzajúcemu veľkonočným sviatkom od 9,00 hod. do utorku po veľkonočných sviatkoch do 19,00 hod.,

cez letné prázdniny každý kalendárny rok od 12.8 od 9,00 hod. do 3.9. do 19,00 hod. nepretržite, cez Vianoce, Nový rok a vianočné prázdniny každý párny kalendárny rok od 23.12. od 9,00 hod. do 6.1. nasledujúceho kalendárneho roka do 19,00 hod. nepretržite.

Matka je povinná maloletého [REDAKOVANÉ] na styk riadne pripraviť a styk otca s maloletým umožniť... “

Sťažovateľ podal dňa 03.04.2017 dovolanie..., o ktorom Najvyšší súd... uznesením zo dňa 30.08.2017, sp. zn. 2Cdo/93/2017, rozhodol tak, dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku z dôvodu, že dovolanie sťažovateľa nie je procesné prípustné v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku.

Rozhodnutie Najvyššieho súdu... považuje sťažovateľ za nezákonné...

Sťažovateľ v dovolaní... namietal porušenie jeho práva na spravodlivý proces tým, že súd prvej inštancie neumožnil maloletému [REDAKOVANÉ] (syn sťažovateľa) pred jeho výsluchom v priebehu konania oboznámiť sa s návrhom sťažovateľa na zmenu úpravu styku

s maloletým, ktorý sťažovateľ predložil súdu spolu s vyjadrením zo dňa 20.2.2015, tak, ako to bolo umožnené maloletému v prípade návrhu matky..., čím bolo porušená zásada rovnosti účastníkov konania. Sťažovateľ už počas prvostupňového konania namietal, že sudkyňa oboznámila maloletého iba s návrhom matky na úpravu styku a zatajila maloletému samostatný návrh Sťažovateľa na úpravu styku, v dôsledku čoho bol aj rozhovor s maloletým vedený súdom jednostranne, s prihliadnutím jedine na záujmy matky...

Sťažovateľ má za to, že nič nebránilo tomu, aby bol maloletý vypočutý v prítomnosti jeho obidvoch rodičov, alebo aspoň právnych zástupcov.

Dôležitosť vykonania navrhovaného dôkazu - výsluch maloletého [REDACTED] po tom, čo by mal maloletý možnosť oboznámiť sa s návrhom Sťažovateľa na úpravu styku - vidí sťažovateľ práve v tom, že v čase výsluchu dovŕšil mal. [REDACTED] 13 rokov, a teda bol natoľko schopný a rozumovo vyspelý, že by vedel samostatne vyjadriť svoj názor aj bez prítomnosti rodičov alebo iných osôb zodpovedných za výchovu maloletého dieťaťa...

... z uvedeného dôvodu všetky vyššie označené rozhodnutia (Rozsudok Okresného súdu Martin sp. zn. 20P/269/2014-100 zo dňa 29.04.2016 a najmä Rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10CoP/69/2016-149, zo dňa 29.12.2016 a Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/93/2017 zo dňa 30.08.2017) nesú známky vyššie uvedenej procesnej vady, kedy súd nepostupoval v súlade so zákonnou úpravou, najmä čl. 6 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého strany sporu majú v konaní rovnaké postavenie spočívajúce v rovnakej miere uplatňovať prostriedky procesného útoku a procesnej obrany...

S poukazom na uvedené skutočnosti, je nesporné, že všeobecné súdy nepostupovali správne, nakoľko nebrali do úvahy navrhnuté dôkazy, ktorými bolo možné preukázať, aký je objektívny postoj a názor maloletého dieťaťa. Rovnako neboli brané do úvahy aj ďalšie vyjadrenia sťažovateľa. Keďže tieto skutočnosti súdy nezohľadnili, boli tým porušené práva sťažovateľa spojené s ochranou najlepších záujmov maloletého dieťaťa...

Rozhodnutie v danej veci bolo Najvyšším súdom SR vydané dňa 30. 8. 2017, sp. zn. 2 Cdo 93/2017, teda po šiestich mesiacoch od podania dovolania. Je však potrebné poukázať na skutočnosť, že súd prvej inštancie a odvolací súd rozhodovali v konaniach neprimerane dlho a predmetný spor trvá už celé tri (3) roky, kedy vo veciach starostlivosti

o maloleté deti by súdy mali rozhodovať bez zbytočných prieťahov. Táto neprimerane dlhá doba je v rozpore so zásadou hospodárnosti a rýchlosti konania. Takéto konanie zo strany všeobecných súdov hrubo porušuje princípy a zásady civilného sporového konania.

S poukazom na uvedené má sťažovateľ, za to, že postupom súdov SR bolo zároveň porušené právo sťažovateľa na súdne konanie bez zbytočných prieťahov garantované čl. 48 ods. 2 Ústavy...»

3. Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jeho označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu špecifikovanými v bode 1 s tým, aby napadnuté rozhodnutia najvyššieho súdu a krajského súdu boli zrušené a vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie. Požaduje tiež priznanie náhrady trov konania.

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy, alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy

zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

6. Sťažnosť je potrebné považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

7. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

8. Z napadnutého rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že ním bol zmenený rozsudok súdu prvej inštancie v prospech sťažovateľa (úprava styku s maloletým aj v letných mesiacoch, keď akceptoval jeho návrh stretávania sa s ním – pozri bod 31 rozsudku krajského súdu). Obdobne krajský súd sa relevantným spôsobom vyjadril aj k námietkam

sťažovateľa, ktoré uvádza v bode 2, a to v bodoch 20, 21, ako aj 24, 25, a keďže tieto závery aj osobne pozná, nepotrebuje z nich ústavný súd osobitne citovať. Podľa názoru ústavného súdu rozhodnutie krajského súdu je jasné a zrozumiteľné a primeraným spôsobom reaguje na námietky sťažovateľa.

9. Ústavný súd konštatuje, že právna a skutková argumentácia krajského súdu zodpovedá príslušným ustanoveniam zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktoré upravujú práva a povinnosti rodičov k maloletým deťom po rozvode manželstva, a závery krajského súdu opierajúce sa aj o závery súdu prvej inštancie nemožno považovať ani za zjavne neodôvodnené, ani za arbitrárne. Je primárnou úlohou všeobecného súdu vykladať zákony a ďalšie právne predpisy, pričom právny názor krajského súdu a jeho závery možno v posudzovanej veci považovať z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre opakovane uvádza, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. K porušeniu tohto základného práva by mohlo dôjsť predovšetkým vtedy, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 216/06). To však nie je evidentne prípad sťažovateľa,

10. Vzhľadom na to, že ústavný súd zhodnotil právne závery krajského súdu ako správne a z ústavného hľadiska nemá k nim žiadne výhrady, nezistil ani relevantnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a základným právom sťažovateľa na súdnu ochranu (právna zástupkyňa sťažovateľa ho navyše pomenúva ako právo na spravodlivé súdne konanie, pozn.) podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde preto odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

11. Pokiaľ ide o napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa z 3. apríla 2017 ako neprípustné (sťažovateľ ho priložil k sťažnosti), ústavný súd konštatuje, že uznesenie najvyššieho súdu rovnako nevykazuje znaky arbitrárnosti, resp. celkom zjavnej neodôvodnenosti (pozri najmä jeho body 9 až 17). Okolnosť, že sťažovateľ sa so závermi najvyššieho súdu nestotožňuje, neznamená porušenie jeho označených práv podľa ústavy a dohovoru. Ústavný súd napadnuté uznesenie preskúmal a konštatuje, že najvyšší súd svoj výrok o odmietnutí dovolania náležite odôvodnil, použijúc pritom relevantnú právnu úpravu. Konanie o sťažnosti pred ústavným súdom nie je pokračovaním konania v rámci všeobecného súdnictva, pričom ústavnému súdu v ňom zásadne neprislúcha, aby v jeho rámci prehodnocoval skutkové a právne závery všeobecného súdu v podústavnej rovine.

12. Podľa názoru ústavného súdu námietky sťažovateľa neindikujú žiadne pochybenie zo strany najvyššieho súdu, ktoré by umožnilo ústavnému súdu po prijatí sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu tohto súdu dospieť k záveru, že by ním mohli byť porušené sťažovateľom označené základné práva, preto ústavný súd aj v tejto časti sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

13. Napokon ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľ v texte (odôvodnení) sťažnosti namietal aj prietahy v konaní všeobecných súdov, ústavný súd sa týmto – súc viazaný § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde (petitom sťažnosti), nemohol zaoberať, keďže v petite sťažnosti prietahy a porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy výslovne nenapáda. Napokon sťažovateľ ani nepreukázal, že podal aj kvalifikovanú sťažnosť na prietahy v konaní.

14. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľa nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2018